

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

A mü-oroszlánok

Debrecen, március 11.

A kormány néhány nap múlva eljut munkaprogramjának fundamentumához, amelyre nyugodtan rakhatja le a békés alkotások pilléreit. Az évek óta pusztító obstrukció kiirtva, a választójogi reform a nemzeti állami érdekeinek megóvásával fedél alatt lesz. A parlamentből az erőszak és a fizikai erő érvényesülése mindörökké számkivetve van s akiket a népképviselőt azért küldött az országgyűlésbe, hogy a nemzet javára munkálkodjanak, kénytelenek lesznek legjobb tudásukkal és lelkiismeretességükkel venni részt a vitában, ahol az ország gazdasági és politikai fejlettsége lehet csak a közös és egyedül irányadó eszme és cél. Nyugodtan teheti le a kormány sorsát és munkája gyümölyét a nemzet és a történelem ítélőszéké elé, amit becsülettel, méltányossággal és bölcsességgel elérni lehet, megalkuvás és az utca bólogatásának kivárása nélkül megtette. Mert államférfiúi kötelesség s a nemzet jövőjébe vetett hit és bizalom serkentették munkájában, amely lehet a szélső elemeknek nem volt kedvére, de a haladás és erősödés feltételeit hordja magában.

S amikor a higgadt józanság és az előrelátó bölcsesség ünneppel készül szentesíteni az alkotások erejét — azok, akik ennek létrejöttében részt nem vettek, tehetetlen dühvel, káromlással és utcai demagógiával annak hatását fel nem tartóztathatják. Ért-

hetetlennek látszik előttünk az a gyülekezés, szövetkezés és sippal-dobbal való rikoltozás, mely a döntő események után is csak a gyűlölet és a rombolás utját ismeri, melyen haladni akar. S ahelyett, hogy a multak eredménytelen, meddő voltát mérlegelve, szakítana helytelen politikájával, odaáll az utszélre s oroszlán sörényt és karmokat mutatva, még mindig hiszi, akadnak emberek, akik tőle megijednek. Nem akarja elismerni, hogy az emberek már kijózanodtak a hiszékenységből és nem ülnek fel az üres külsőségeknek. Valakit azért mert sörénve van, még nem tartanak oroszlánoknak s a hangok a pusztában éppen oly hatást érnek, mint a mellveregetések és fokos lengetések egy nemzet jövőjének megalapozásában. A koalíció önző és nemzetfogyasztó politikája hitét vesztette nemcsak fönt, de a népek legalsó rétegeiben is s az egykor olyannyira bámult kacagányosdi megtanította az embereket, hogy ne csak a bőrét, de a gerincét is szemügyre vegyék annak a királyi vadnak, akit oroszlánnak mondanak. Lejárt az üres külsőségek a pusztába való bekiabálások kora, amikor még a nemzet hiszékenysége és becsületes bizalma állt szemben az ellenzéki mozgalmakkal. Éppen a koalíció tanította meg kételkedni, gyanakodni az embereket. Mert munkát, becsületes gazdasági és ipari lendületet, jólétet, műveltséget vár a nemzet az ő vezetőitől, akiket bizalmával és mandátumával tüntet ki. Az ellenparlamentek hőseitől, az utcai gyülekezések vezérszónokaitól

pedig oly idegenkedve fordul el, mint nem hatnak idegeire azok a falrengető hangok, amelyeket azok a hangutánzók produkálnak, kiket egy cirkuszi bódében vásári kikiáltókként látott a közeli napokban.

A koalíció oroszlánjai meghaltak a magyar politika mezején. Egymást koplalták agyon. A mü-oroszlánok pedig sem karmolni, sem harapni nem tudnak. Még akkor sem ha az utca népe remegve hirdeti, milyen baj származhatnék, ha ezek a benuult tagok újra megelevednének. Ezért komikus az ország népe előtt az új koalíciós-szociáldemokrata szövetkezés!

A kertségek rendezése

A jog- és pénzügyi bizottság ülése

A márciusi közgyűlés előkészítése érdekében ma tartotta meg ülését a jog- és pénzügyi bizottság, amelyen a kertségek rendezéséről szóló régen várt és sokszor megsüreggetett szabályrendeletet tárgyalták le. A bizottság elfogadta azokat az elveket, amelyeket Magoss György dr. lefektetett a tervezetben. A szabályrendelet-tervezet tárgyalása annyira elfoglalta a bizottság idejét, hogy egy kisebb ügy elintézésén kívül a tárgyszorozatot többi pontjaira már nem kerülhetett a sor.

Az ülés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Jelen voltak az ülésen Vargha Elemér dr. elnöklete alatt Magoss György dr. főügyész, Fejér Ferenc dr., Freund Jenő dr.,

BORSALINO KALAPOK FEKETÉNÉL.

A kínai ember

Irta: Kosztolányi Dezső.

I.

— És — kérdezte a tanácsos — tud ön kínaiul?

Végzetes csönd volt. A tanácsos szivarja bordó tüzzel égett. Az estély közönsége körülvette a kis újságíró, aki a kérdés hatása alatt, alélva, haldokló vonásokkal, lógó és szimatoló kutyaorral állott ott. horpadt arccal, mint egy lelottyadt léggömb. Nevetésre ajzott szájak bámulták. Egvidőre szomoruan lefelé görbedve, hogy aztán annál nagyobb erővel kunkorodjanak föl, kitágulva a kacaj föloldó enyhületében. Már lehetett is hallani a röhej harsogását, amely a viszkető torkokban szunnyadt, csöndesen, mint az ágyudőrej, mikor a csőben a golyó, de még csak a kanóc serceg. Kíváncsi feiek bujtak elő. Egy vendég majdnem leleitette a poharát. Néhányan, a szegény átkozott áldozat barátai, aggodalmasan csoportosultak köréje és néztük az arcát, amint emelkedett és elsötétedett, de aztán fölragyogott hidegen, méltóságosan, az arcokra fagyasztva minden mosolyt.

Azt mondotta:

— Igen.

II.

Később egy ablakmélvédésben fölbugygyant a nevetés. Mi, akik ismertük a fiút a kávéházakból és a szerkesztőségekből, nem tudtuk elfojtani a kacagást. Egyszerre csak szétrobbant egy levegővel fölfuit arc. Bujdosott a kuncogás, pukkant és rángatózott, cikázott és kánkánt táncolt a kacaj, hol itt, hol ott, mint szüretkor a lombok közé bujtatt békarakaták. Semmi se volt oly komikus és hihetetlen, mint hogy a sárga Félix, a zurnaliszta kínaiul beszéljen. — Ez a fiu hasonlított egy aszalt szilvához. Az álláról gyér sárga szőrök lógtak le. Szomorú és igénytelen jelenség volt, amint a szerkesztőségek lámpája alatt gyötrelemmel fordított gatta — németből — a kínai novellákat és aztán gondosan letisztázva, komoly homlokkal fölsóhajtott:

— Nincs más ország, barátom, csak Kína. Ott szeretnék élni. Ez itt nem élet.

— Miért? — kérdeztem tőle egyszer.

A felelettel adós maradt.

III.

Az estély után vele mentem haza. Szólan és mogorva volt. Valami láz röpitette és lebegett a széles utcán, mint a viharban a ponyva. A szegényét nagy kortvokban nyelte. Tele volt vele a szája, az orra, az egész

teste. Tréfára fogtam a dolgot és mosolyogva mondtam:

— Pompásan kivágtad magad.

— Hogy érted ezt? — kérdezte aggodalmasan.

— A kínai nyelvet értem. Az a szamar tanácsos szentül hiszi, hogy te tudsz kínaiul.

Félix mereven a szemembe nézett és egy exotikus grimace-szal megrántotta a száját.

— Tévedsz, — mondta — én csakugyan tudok kínaiul. Nem folyékonyan beszélek, de töröm a nyelvet.

A kapuja előtt álltam. Kezet nyujtott és elrohant. Én pedig egyedül maradtam az éjszakában. Nem tudtam ellentmondani neki. Eleinte nevetni akartam, de aztán végighorogott rajtam a hideg.

— Ez az ember — gondoltam magamban, — teljesen megbolondult.

IV.

A zavar pedig zengő hullámokban nőtt körötte. Egy hétig még mosolyogtunk rajta. A másik héten a vállunkat vontuk. — Aztán már daccal beszélt és senkit sem engedett közel magához.

Egy remetére, vagy egy bolondos szent-re emlékeztetett. Kimaradt a társaságunkból.

Jánosi Zoltán, Márk Endre, Zádor Lajos, Vársáry István dr. jegyző.

(A sáskák.)

Vársáry István dr. jegyző ismertette a földmivélségi miniszter leiratát, amely szerint a várostól sáskairtásra adott előlegből még fennálló 51000 koronát kívánja megtéríteni. A bizottság a tanács javaslatára tekintettel arra, hogy a sáskairtás nemcsak Debrecennek, de az országnak is érdeke, azt javasolja, hogy a tanács kérje a miniszteriumtól a fennálló hátraléknak törlesztését.

(A kertészek.)

Tárgyalta ezután a bizottság Magoss György dr. főigvész szabályrendelet-tervezetét a kertészek rendezéséről és kertéségi szabályozási tervéről.

Jánosi Zoltán kijelenti, hogy régi álláspontjától némileg eltérve, általánosságban jónak tartva a szabályrendeletet, a javaslatot általánosságban elfogadja. Elismeréssel szól a javaslat szép és érdemes munkára való indokolásáról. Helyesli azt a fölfogást, hogy egyszerre kell megcsinálni a kertéségi szabályozást és pedig nem pénzügyi szempontból, hanem azért, mert gyorsított tempóban kell végrehajtani a fejlődés érdekében. Egy nagy kérdés az is, hogy a külterület szabályozásának költségeit ki fizesse. A főigvész javaslata szerint csakis a kertéségi lakosság és semmiestre sem a házipénztár, mert hiszen a belsőségi lakosságnak a kertéségi rendezés nem érdeke, sőt ellenkezően, érdeke ellen van. Ezt nem helyesli, mert a belsőségi és külsőségi érdekek összefüggésben vannak. — Ezért a házipénztárra hárítását a költségek egy részének nem tartja igazságtalanságnak. Egyes városrészek érdekeit nem is lehet elzárni egymástól, mert a fölfogás szerint egyik utca kövezéséhez egy másik utca lakossága nem járul hozzá. A pénztárnak valami kvóta arányában hozzá kell járulni a szabályozáshoz. Fontos kérdés a szabályozási területen az érdekeltek hozzájárulási kulcsának megoldása. A javaslat a saroktelkekre kétszeres telket kíván róni. Ez elv jó és ennek alapján a telkek közelebb, vagy távolabb fekvése szerint kell kisebb-nagyobb mérvben megterhelni azokat hozzájárulási kvótával. Proponálja végül, hogy a Libakertet, amely a tervezetből kimaradt, amelynél sok magánspekuláció fenyeget s amely rendezetlensége folytán szintén szabályozandó, szintén egyik szabályozási körzetként vegyék föl a szabályrendeletbe. Javasolja, hogy a városi pénztár a külterületi szabályozások költségeit, ha a szabályozást a közgyűlés

rendelte el, egyharmadrészben a házipénztár viselje. Ha persze a kertéségi utcák többsége kéri a szabályozást, akkor a költségek a kertéség viselje.

Magoss György dr. főigvész hivatkozik, hogy őt libakerti tulajdonos figyelmeztette arra, hogy kimaradt a szabályozási tervből a libakerti terület. Ez akkor még feledékenységből történt. Később azonban ugyane telektulajdonos figyelmeztetésére ráírt arra, a lehetetlen állapotra, amely a Libakertben van, hogy az csupa apró, hozzájuthatástól elzárt telkekből áll, amelyeknek egy negyedrészre esik utcaterületbe, térre, egyszerűval közterületbe. Ez igazságtalan megoldásra vezetne, tehát itt speciális intézkedésekre van szükség. Ha előbb kommasszáliák föl a területeket, akkor esetleg lehet e szabályozási elvet itt is érvényesíteni.

Jánosi Zoltán elismeri, hogy a libakerti telektulajdonosokra ez áldozatot jelent, de a telek értékelkedése megtéríti az áldozatokat. A telektömörítést pedig elvégzi a magánspekuláció, amelyre egyenesen számít is.

Magoss György dr. az apró telkek sorsát és azok tulajdonosainak érdekeit látia veszélyeztetve.

Hosszas vita után a bizottság általánosságban, majd részleteiben is változtatás nélkül elfogadta a javaslatot.

Az ellenzék haditanácsban

Előkészületek a csütörtöki ülésre. — A főrendek és a választójog. — Erdélyi Sándor a helyzetről.

Az ellenzéki pártok vezetői között igen élénk tanácskozások folynak arról, hogy az ellenzék minő taktikát kövessen a képviselőház tárgyalásaival szemben? Köztudomású ugyanis, hogy ha a minap egységes volt is az ellenzék abban, hogy Apponyi tiltakozó deklarációja után csöndben kivonult a képviselőházból, — ezt az eljárást az ellenzék körében sokan nem helyeselték. Az ellenzéknek ez a harciasabb része arra hivatkozva, hogy az egy héttel ezelőtt történt csöndes demonstráció csak a választójog tárgyalására vo-

natkozott, most újabb határozatot akar provokálni arra nézve, hogy milven taktikát kövessen a Ház a házszabályok megszigorításával szemben? Nem lehetetlen, hogy az ellenzék, mely a minap, főként a sztráik veszedelmének nyomasztó hatása alatt egyhangulag a csöndes demonstráció mellett nyilatkozott meg, — most a lármás demonstrációra fog áttérni. Most ugyanis nem kell már attól tartani, hogy a képviselőházi zenebonának künn az utcán olyan visszhangja támad, melyet csak vérontással lehet elnémítani.

A munkapárt körében is tudomással bírnak arról, hogy fölötte nehéz lesz az ellenzéknek ismét egyöntetűen állást foglalnia.

A politika legújabb eseményeiről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

A választójog a főrendiházban.

A főrendiházi ellenzék a legközelebbi ülésen, csütörtökön délután ismét heves támadást akar intézni a kormány ellen. Ez a támadás azonban egyelőre elmarad, az egész akciót leszerelte egy tragikus esemény: Vay Ádám gróf halála. A legintranzigensebb ellenzéki mágnás-családokat gyászba borította ez az eset és lehetetlenné tette rájuk nézve e napokban a politikai harcokban való részvételt.

A főrendiház bizottsága különben ma délután kezdte meg a választójogi reform tárgyalását.

Az ellenzék gyűlése.

Az ellenzéki pártok intéző-bizottsága ma délelőtt 11 órakor a néppárt körhelyiségében értekezletet tartott. Az értekezleten a párt vezetési közül megjelentek Apponyi Albert gróf, Kossuth Ferenc, Justh Gyula, Zichy Aladár gróf, Mezőssy Béla, Szentiványi Árpád, Bakonyi Samu és később Váczonyi Vilmos dr.

Az értekezlet egyrészt a házszabályok revíziója dolgában és az ellenzéknek a revízióval szemben követendő magatartását vitatta meg, másrészt az általános politikai helyzet egyéb kérdéseiben az ellenzéki pártok küzdelmeinek további mozzanatait tárgyalta.

Az intéző-bizottsági értekezlet után kommunikét adtak ki, amely szerint az intéző bizottság kimondta, hogy a választójogi törvényjavaslat ellen tovább harcol, sőt ha az törvényt is válna, küzdeni fog ellene tovább is. Nem engedi meg a rendes parlamenti viszonyok létrejöttét mindaddig, amig

Pontos és rendes lett, szóvalanul jött és ment, valami orientális méltóság ilt raita. Ő volt a kínai ember. Átvette a kínai politikát, a keleti érdekességeket s hozzáutaltak mindent, verset, cikket és hirt, ami Kínára vonatkozott. Már nem igen lehetett megakadályozni a lavinát. Valamilyen mulatságos fickó egy novella alá odairta egyszer, hogy „kínai eredetiből fordította”. Ezzel meg volt pecsételve az élete.

V.

Nem tudom, hogy fogta föl a sorsát. — Csak annyit láttunk, hogy megkomolyodott. Talán örült is ennek a tallérnak, amit — szegény koldus — vakon talált, kotorászva az életben. Fájdalmas nosztalgia élhetett benne a távol Kelet után.

Egy este meglátogattam őt. A szobája most már egy tarka és rikitó szarkafészekhez hasonlított, amelyben roskadozva és zsufooltan álltak a badar csecsebecsék, a kínai teakészletek, állványok, porcellánok, vázák, asztalán tusosedények. — Tao és Konfucius könyvei. Ágya fölött egy nyugalmas, barna szobor, petyhüdt arccal, lógó emlökkel, egy ijesztő fa-Buddha, aki közönvös és idegen szemmel nézett le rám és a sápadt fiura, akit egy szó, egy hülye ötlet, egy farsangi tréfa tett a hívévé.

— Minden pénzem ezekre költöm, — mondta.

A könyvtára a szenesládán egy kínai

gyűjtemény volt. Érthetetlen ákombákomok, furcsa pergamenek, zavaros irások. Egy kis étagére-en pedig egy másik vasszobor.

— A Pusztulás Istene.

Kezembe adta a szobrot. Egy kaján és kárörvendő gnóm volt, egy táncoló és gonosz isten, aki vigyorogva ujjong mindenén és táncol életek és romok fölött, bösz haraggal rázva hosszú copfját: a testet öltött pusztulás. Ijedten néztem rá a sötétes szobában. Majdnem leejtettem a földre.

VI.

— Fiuk, — mondtam másnap. — kegyetlen a tréfa. Hagyjuk abba. Képzeltétek, ez a szerencsétlen már csakugyan megtanult kínaiul.

— Oriási — harsogta a röhögő kórus.

— Iszonyu, — mondták elsápadva mások.

Fáztunk és melegünk volt. De a kínai emberen már nem lehetett segíteni. Mogorván tűnt el a szemünk elől a kínai könyveivel és rongyaival. — Pár hónap múlva már alig került a szemünk elé. Egyszer valaki látta még egy vendéglőben, amint egy copfos kínai odament asztalához és hamutartókat kínált neki. Állítólag kínaiul beszéltek, örültek egymásnak és mosolyogtak. — Mások szerint azonban ez a találkozás is mese. Szegény fiu rettegett a kínaiaktól és mértföldre futott tőlük, ha látta őket, otthagya vacso-

ráját, a borát, nehogy beszédbe kelljen elegyednie velük és kiszüljön a hazugsága. Egyelőre a kínai nyelvet tanulta éjjel és nappal. Egy év mult el és nem láttam. Aztán egy éjjel találkoztam vele, hajnal felé, az Üllőuton. Már majdnem csontvázvá azott. Mikor köszöntöttem, nem ismert meg. Azóta nem is láttam.

VII.

Akkor már nagyon messze volt. Kínában, a porcellán tornyok között, vagy még távolabb. Nem is igen lepett meg, amikor pár évre Pekingből kaptam tőle levelet. Azt írta benne, hogy jól van, dolgozik és boldog. De a szájamban keserű lett a szivar és egyszerre unalmasnak és érthetetlennek tetszett az a könyv, amit olvastam. Arra gondoltam talán, hogy egyszer majd azért kell meghalnom, mert valaki elneveti magát. Multkor tudtam meg, hogy tavaly nyáron, forró augusztusban, elragadta a sárgaláz. — Sokat nyomorgott. Tussal festett furcsa figurákat és ábrándokat nyers selyemre. Ebből tengődött. — A halált azonban nyugodtan fogadta, mint egy bölcs ázsiai ember. Egy apró teáscsésze állott a bambusz nád-asztalon, az ágya mellett és egy rézsutszemű kis kínai ápolónő fogta le a szemét.

Különben azt mondják, hogy az utolsó években már egész jól beszélt kínaiul.

az ellenzéki javaslatban kontemplált minimális jogkiterjesztési választójogi tervezet keresztül nem megy. A harc sikere érdekében a szövetség ellenzék szövetségre lép a szociáldemokrata párttal. A házszabály-revizió tervezetét lehetetlennek tartja és az ellen is teljes erejével küzdeni fog. Fölhívja a bizottság a párttagokat, hogy holnap este hét órakor a Justh-párt helyiségében megtartandó gyűlésre minél nagyobb számban jelenjenek meg. Végül részvétét fejezte ki Ábrányi Kornél és Vay Ádám gróf halála fölött s kimondta, hogy koporsóikra koszorút fog helyezni.

Politikai körökben azt beszélnek, hogy az ellenzék csütörtökön bevonul a képviselőházba s ott minden botrány árán is meg akarja akadályozni a parlament munkáját.

Erdélyi Sándor a revízióról.

Idősebb Erdélyi Sándor volt igazságügy-miniszter ma egy újságíró előtt a következőket mondta:

— A házszabályrevízióra nem tartom alkalmasnak a mai időt, mert a javaslat esetleg alkalmas lesz arra, hogy még jobban kiélesítse az ellentéteket és növelje a politikai gyűlöletet. A revíziós javaslatban a klotür formája igen szelíd és olyan, amilyenre föltétlenül szükség van.

— Mondhatom, szerencsétlen az az ország, amelyben a többséget csak obstrukcióval lehet helyének elhagyására bírni.

— Ugy tartom, kár volt a disszidenseknek a pártból kilépni, mert sérelmeik orvoslását benn a pártban is megtalálhatták volna, míg most a távolság köztük és pártjuk közt egyre csak növekedik.

— A politikai békére vonatkozóan az a véleményem, hogy az meg volt akkor, amikor Apponyi és az ellenzék bevonult a Házbába. Ha az ellenzék most újabb parlamenti harcot fog hirdetni, és folytatni, ez a harc csak az ő teljes tönkretételükhez vezethet.

Tisza István Mezőssy nyilatkozatáról.

Mezőssy Béla Tisza István grófnak egy, a napokban tett kijelentésére, amelyben arról szólt, hogy az ellenzék vezéreivel tárgyaltak annak idején a béke érdekében, azt mondta, hogy szeretné, ha Tisza István nyilatkozattal tisztázná a helyzetet. Tisza István gróf erre ma a munkapártban többek előtt a következőket mondta:

— 1910. elején, tehát még a választások előtt Károlyi Mihály gróf lakásán volt a tárgyalás, de ebben nem a választójogi javaslatról, hanem a választójogról volt szó. — Szeptemberben vagy októberben újból tanácskoztunk Károlyi, Baross János lakásán, majd a Kaszinóban, de itt már csak az obstrukcióról volt szó.

Közoktatás

— Szabad Iskola. Holnap szerdán este László Béla felső keresk. isk. tanár „A biztosítás eszméjének és intézményének történeti fejlődése” címmel tart előadást a Szabad Iskolában, melynek vázlata a következő: A biztosításnak a közgazdasági és társadalmi életre gyakorolt hatása. A modern biztosítási intézmény. A nagyszámok állandó törvénye és a valószínűség számítás. A biztosítás nemei. Életbiztosítás és nemei. A kár-biztosítás és fajtái. A tengeri szállítmányok biztosítása. Regiszter-rendszer. Sorsolási-baleset és rokkantsági-chomage, üvegbetöréses lopás elelni biztosítás. A nagy gazdasági válságok keletkezése folytán szükségesé vált hitelbiztosításról. Az érdekes előadás este 6 órakor az Ipartestület dísztermében (Simonffy-utca 1. c. II. em.) kezdődik. Értesítjük továbbá az érdeklődőket, hogy Spitz Lipót dr. csütörtökre hirdettet Bayreuth és a Wagner-kultusz című zenei előadása március 18-ára keddre halasztatik el.

Megegyezés a leszerelésre

Hazabocsátják a katonákat Szerbia ellenségeskedése — Bolgár-görög összeveszés.

Ma estére a leszerelés békés híre érkezett meg Bécsből. A monarchia és Oroszország megegyezett s nemsokára megkezdődik a csapatok hazabocsátása.

Míg azonban Oroszország felől a béke lehetőségének reménye biztat, addig délen éppen nem a legmegnyugtatóbb események történnek. Szerbia nagyon ellenségesen viselkedik s az albán Szkutariba egyre küldi csapatait.

A mai eseményekről a következő táviratok számolnak be:

JANINÁT ELÁRULTÁK.

Konstantinápoly, március 11.

A kormánynak bizonyítékai vannak arra, hogy Janina árulás következtében esett el. Esszád basának módjában állott volna, hogy a parancsnoksága alatt lévő 35.000 embert megmentse, vagy úgy, hogy idejekorán szabad elvonulást biztosított volna seregének, vagy pedig keresztül törni igyekezett volna az ellenséges hadseregen. Esszád basát valószínűleg haditörvényszék elé fogják állítani.

HIR DRINÁPOLYBÓL.

Konstantinápoly, március 11.

Sükri basa azt táviratozza Drinápolyból, hogy elesége bőven van, a városban teljes a rend és hogy járványos betegség nincs.

AZ ELLENSÉGES SZERBIA.

Bécs, március 11.

Minden oldalról megerősítik, hogy a belgrádi hivatalos körökben sem tagadják, hogy Szerbia harmincezer embert küld az albán területre. Ez a tény annál is inkább aggasztó, mert különféle jelekből megállapítható, hogy itt nemcsak a Szkutarit osztrómli montenegrói seregnek, hanem első sorban a szerbek albán pozíciójának megerősítéséről van szó. A segítőcsapatok zöme ugyanis az albán tengerparton, különösen Durazzo körül nyer elhelyezést, ami azt jelenti, hogy Szerbia meg akarja vetni lábát az Adria partján és ezzel provokálni akarja a nagyhatalmakat. Minthogy pedig Asquith angol miniszterelnök tegnap Európának és így a balkáni államoknak is határozottan tudomására hozta, hogy az albán tengerpart-kérdés véglegesen eldőltnek tekintendő, Szerbiának ez a legújabb akciója a hatalmak egyöntetű határozatával a legélesebb ellentétben van.

A MONARCHIA TILTAKOZÁSA.

Belgrád, március 11.

Ugron István osztrák magyar követ ma megjelent Passics szerb miniszterelnök előtt s tiltakozott Szerbia ama cselekedete ellen, hogy Szkutariba újabb szerb csapatokat vittek, pedig jól tudják, hogy Szkutari Albániáé. Passics miniszterelnök kijelentette, hogy Szerbia erre a balkáni szövetségesekkel főnálló szerződése értelmében köteleve van.

A LESZERELÉS.

Bécs, március 11.

Tegnap külföldi forrásból azt a célzatos hírt terjesztették, hogy a galíciai leszerelés a legénység egy részének rendes husvéti szabadságává fog összezsugorodni. Ezzel szemben illetékes helyen határozottan kijelentik, hogy az esetleges husvéti szabadságolásnak a leszereléshez semmi köze sin-

cse. A galíciai leszerelés kérdésében a két hatalom között szakadatlanul és kedvezően folyó tárgyalás remélhetően még ezen a héten be fog fejeződni. Beavatott helyen azt is hangoztatják, hogy abból, hogy az albán kérdésben sajnos még nem sikerült minden részletben megegyezésre jutni, oktalanság volna azt a következtetést levonni, hogy ebben a kérdésben semmi közeledés sem történt Oroszország és Ausztria és Magyarország között.

London, március 11.

A lapoknak jelentik Pétervárról, hogy az orosz határon eddig még egyetlenegy katonát sem bocsátottak el.

Bécs, március 11.

Ausztria Magyarország és Oroszország megegyeztek, hogy a tartalékos és visszartartott katonákat hazabocsátják úgy azonban, hogy a két állam katonáinak száma a határon arányban maradjon. Az erre vonatkozó válaszjegyzéket ma éjszakára várják Bécsbe.

Rágalmak egy miniszteri tanácsos ellen

A Pesti Napló piszkolódik

Hollán Sándor miniszteri tanácsos, a kereskedelemügyi miniszterium elnöki osztályának vezetője ellen az utóbbi időben egyes heti és napilapokban különböző gyanúsító cikk jelent meg, amelyek alapján két héttel ezelőtt Hampel József dr. a Pesti Naplóban neve aláírásával azzal a határozott váddal állott elő, hogy Hollánt az Általános Beszerzési Vállalat, amelynek igazgatóságában a miniszteriumot képviselte, tízezer koronával megvesztegette. Hampel dr. e vádakát egy röpiratban is megismételte, sőt néhány adattal ki is bővítette.

E támadások következtében Hollán Sándor miniszteri tanácsos sajtópörtöt akart indítani Hampel József ellen, azonban a miniszterelnökkel és Beöthy miniszterrel folytatott tanácskozás után sürgős fegyelmi vizsgálatot kért maga ellen. Beöthy László kereskedelemügyi miniszter eleget tett Hollán kérésének és a fegyelmi eljárás lefolytatásával Stettina József kereskedelemügyi államtitkárt és Kerékgyártó István miniszteri tanácsost bízta meg.

A fegyelmi bizottság napokon keresztül kihallgatta az Általános Beszerzési Vállalat igazgatóit, átvizsgálta az összes könyveket, a levelezést, azonban egyetlen terhelő adatot sem talált, amely a vádat a legtávolabbról is igazolhatta volna. A fegyelmi bizottság ennek folytán felmentő ítéletet hozott és jegyzőkönyvbe foglalt jelentését átadta a kereskedelemügyi miniszternek, aki az iratokat a miniszterium irattárában helyeztette el.

A fegyelmi eljárás folyama alatt Hollán Sándor az Országos Kaszinó választmányához is fordult, mert lovagias elégtételt is akart kérni, ha a Kaszinó választmány az elégtételkérést szükségesnek, illetve megengedhetőnek tartja. Az Országos Kaszinó három tagból álló bizottságot küldött ki a kérdés megvizsgálására. A bizottság, amelynek elnöke volt Vavrik Béla dr., a Kuria másod-elnöke és Lisznyay Damó Tihamér miniszteri osztálytanácsos és egy választmányi tag volt a tagja, szintén kihallgatta a Beszerzési igazgatóit, átvizsgálta a könyveket és a megejtett vizsgálat alapján kimondotta, hogy a vádak teljesen alaptalanok és a fen-

forgó körülmények figyelembevétele folytán *Hollán Sándornak nem kell az ügyet lovas eljárás tárgyává tenni.* A bizottság határozatát jegyzőkönyvben megküldötte Hollán Sándornak.

Thury Elemér és társa

Regényes szerelem és elfogató parancs

Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a fővárosi rendőrség ma délelőtt a következő hírt jelentette:

A vizsgálóbíró elfogató parancsot adott *Kustár Géza*, színész néven *Kovács Géza* volt színigazgató, 25 éves ügyvédjelölt ellen, aki társától, *Thury Elemér* színigazgatótól ezerháromszázötvenyolc koronát sikkasztott, azután megszökött.

Ez a rövid hír érdekes szerelmi regényre nyit perspektívát. Néhány évvel ezelőtt *Kustár Géza* a szolnokdombokamegyei Désnek volt első gavallérja. Alacsony termetű, ropant kedves és igen elegáns fiatalember volt, igen gazdag családból való, akitől mindenki azt várta, hogy elvégzi a jogot, aztán előkelő részt fog venni a város közigazgatásában. — Erre szánta őt nagybátyja is, *Kustár Gyula* dési városi főorvos, aki az árva fiút neveltette. A főorvos azonban meghalt és tetemes vagyont, készpénzt és földbirtokot mind a fiúra hagyta. A fiatal jogász beleszédült a vagyonba és elhatározta, hogy követni fogja hajlandóságát, mely a színpad felé vonzotta. Táplálta benne ezt a hajlandóságot egy *Deák Flórika* nevű dési urileány is, aki a színpad iránti rajongást a vérében hordozta. Lévény leánya *Dedkné Vlád* Gizellának, a haidani híres népszimmi énekesnőnek. *Vlád Gizella* és második férje, *Berger Zsigmond* dési orvos azonban semmi esetre sem akarták színpadra engedni a feltűnően temperamentumos és csinos leánykát. A színpad felé vágvódó fiatalok összetalálkoztak a közös rajongás útján és mivel most a fiúnak tetemes vagyon állott a rendelkezésére, nem sokat teketóriáztak: *Kustár Géza* elszöktette a szülei háztól a leányt és feleségül vette.

A fiatalok *Pestre* jöttek és *Kustárnak* az volt az első dolga, hogy jelentkezék az Országos Színészegyesületnél *koncesszióért*. — Mindenáron *színigazgató* akart lenni, a felesége pedig *primadonna*. A színészegyesületben azonban mosoly fogadta őket: ugyszólván gyermekek voltak még mind a ketten. Azt a tanácsot kapta itt *Kustár*, hogy keresen egy olyan neves vidéki színészt, aki tekintélyenél fogva könnyebben iuthat *koncesszióhoz* és társuljon azzal. Így is történt. *Kustár Thury Elemérrel*, akkor még a debreceni színház tagjával kezdett tárgyalni és mivel *Kustárnak* bőven volt pénze, a tárgyalások hamarosan eredménvre vezettek. — *Kustár negyven ezer koronát bocsátott Thury rendelkezésére, ketten csakugyan megkapták a koncessziót* és úgy egyeztek meg, hogy a társulat művészi ügyeit *Thury* adminisztratív ügyeit pedig *Kustár* fogja vezetni. — Aki egyébként színész nevet is választott közben magának és *Kovács Géza* lett.

A két társ először *Szombathelyen*, aztán *Makón*, végül *Sopronban* játszott, de a szerencse nem kedvezett nekik. *Egy lélek sem ment a színházba* és a direktció tömérdek pénzt emésztett föl. Végre is úgy egyeztek meg a társak, hogy *Kustár* kiválik a direktióból és visszkap a pénzből huszonnegyven ezer koronát. Ezt vissza is kapta.

Az anyagi bajok mellett még szerelmi csalódás is emésztette a szegény kis ügyvédjelöltet. A felesége elhagyta és a fiatal szerelemnek korai válopör lett a vége. A válás azóta meg is történt; *Deák Flórika* most *Szabó Ferenc* nyitrai szintársulatának a tagja.

A soproni bukás után *Kustár Géza* visszautazott szülővárosába, *Désre*, részint, hogy

feleségének szüleiével a válás dolgát rendezze, részint, hogy megmaradt földbirtokait pénzé tegye. El is adta mindenét, azután nyomtalanul eltűnt. Senki sem tudja, hová utazott, csak sejteni lehet, hogy *Amerika felé vette útját*, mert közeli ismerősei tudnak róla, hogy utlevelet váltott Amerikába.

Most vizsgálóbírói körözés keresi a színigazgatóvá lett, de korán csalódott ügyvédjelöltet. Hogy mi a bűne, azt nem igen lehet tudni. Az Országos Színészegyesületnél azt mondják, hogy a *Kustár Géza* ellen tett vád aligha felelhet meg a valóságnak, mert a direktióra vonatkozó tárgyalások folyamán *Kustár* mindig rendkívül korrektül viselkedett, viszont sokkal vagyonosabb még mindig, hogy akkora összeget, mint amelyet a körözés említ, sikkasztani lett volna kénytelen.

Hogy Amerikába utazott, annak is inkább egy újabb szerelmi regény az oka, semmint anvagi bonvadalom. *Kustár* ugyanis, miután felesége elhagyta, szenvedélyes szerelemre lobbant *Zöldi Vilma* vidéki színésznő iránt. Ennek a regénynek lehetett olyan csalódás a vége, amely a sokat hánytatott és sokat csalódott fiatalember az ujjvilágba kergette.

Katonatisztek a MÁV. üzletvezetőségeinél

Asbóth százados hivatalba lépése.

A debreceni Máv. üzletvezetőségnél március elsején foglalta el állását *Asbóth József* közöhadsergebli százados. Az állás annyiban új, hogy minden üzletvezetőségnél rendszeresítették s abból a célból létesítette a hadügyminiszterium a kereskedelmi kormányral egyetértve, hogy a katonaság és a vasút között fölmerülő ügyeket, tehát szállításokat és teendőit ellássa.

Az új állás ügyében kérdéssel fordultunk *Uhlarik Béla* urhoz, debreceni üzletvezetőhöz, aki a következőket mondta:

— Ez az állás nem tekinthető teljesen újnak. A kereskedelmi kormány és a hadügyminiszterium között arra nézve, hogy minden üzletvezetőségnél egy nagyobb rangú katonai lássa el a vasúttal összefüggő ügyeket, már régebben létrejött a megállapodás. Eddig nem lehetett az állásokat betölteni, mert a hadügyi kincstárnak nem volt rá fedezete. Az idén fölösleghez jutott a hadügyminiszterium s nyomban intézkedett, hogy az ugynevezett vasúti katonai szakosztályt az üzletvezetőségeknél fölállítsák. Most azután minden üzletvezetőségre, így a debrecenihez is kivezényelték egy katonatisztet. A rendszeresített állás béke idején is belesz töltve s az új szakosztály fogja ezután a katonai szállításokat, természetesen az üzletvezetőség forgalmi osztályával együttesen lebonyolítani.

— Az új ügyosztálynak — folytatta az üzletvezető ur — az lesz az előnye, hogy sokkal egyszerűbben bonyolíthatjuk le a katonai diszlokációval és szállításokkal járó ügyeket, mint azelőtt. Eddig csak *Kassán* és *Temesváron* működött az üzletvezetőségeknél ilyen szakosztály, ez küldte hozzánk a

megkereséseit, amelyeknek elintézése ilyen formán nem történhetett meg olyan gyorsan, mint az a most életbeléptetett reform folytán remélhető.

Asbóth József százados működését e hó elsején már meg is kezdte.

Színház

HETI MŰSOR:

SZERDA: *Éva*, operett. (C bérlet.)

Sebestyén Géza, mint *Sylock*. Shakespeare egyik legtökéletesebb, legkönnyebben átérthető, legemberibb műve „A velencei kalmár”. Ezért minden modern színész és igazgató ambíciója ennek a darabnak a megjátszása. Különösen a jellemzésnek játszó szeretettel egyik vezetés szerepét: *Sylockot*, melyet sokan tévesen a címszerepnek neveznek. *Norelli Ujházi* legszebb sikerüket érték el ebben az izig-vérig emberi atomokból összeszött, de a korszellem által uzsorára és gyűlöltre taszított velencei zsidónak az ábrázolásában. Melvett szeretnek egyik szélsőségből a másikba ráncigálni s tragikum és komikummal magyarázni. *Sebestyén Gézát* dicséret illeti, amikor nem hagyta magát sem erre, sem arra ráncigálni s a szavak labirintjában nem vesztette el maga alól azt a vonalat, mely mindvégig az emberi nyomokat járja. Az ő *Sylockja* hus és vér volt, örvendett, ha öröm érte s a bánat és kétségbeesés kiszajtolta szeméből a könnyeket. A közönség művészi játékával alig tudott betelni s nyílt színen is többször megtapsolta. Felvonások végén pedig számtalanszor hívta a lámpák elé.

Mackbeth Florence és Mosshammer Román. Folyó hó 19-én, szerdán este a *Bika* dísztermében lesz az a szenzációs hangverseny, mely elé közönségünk már hónapok óta feszült érdeklődéssel tekint. Ekkor lép fel a tüneményes londoni koloratura-énekesnő, *Mackbeth Florence*, akit az elmúlt évben *Londonban*, *Párisban* és *Ostendében* aratott ragyogó sikerei fiatal, 19 éves koradacára *Patti Adelina* utódává avattak. A fiatal, tündöklő szépségű művésznő arcképe *Löfkovits ékszerész* kirakatában látható. A világhírű művésznőn kívül az estélyen közreműködik *Mosshammer Román*, a budapesti operaház kitűnő hárfaművésze. A zongorakíséretet *Tarnay Alajos* zeneakadémiai tanár látja el. *Jegyek* e nagyszerű hangversenyre *Hegedűs és Sándor* cégégnél már előjegyezhetők 5 és 4 koronáért.

Sebestyén Géza bucsu fellépte. Holnap, szerdán bucsuzik el *Sebestyén Géza* a debreceni közönségtől „Az ördög” című szerepében. Ez előadás iránt igen nagy érdeklődés mutatkozik a közönség körében. A vendégművészen kívül részt vesznek az előadásban *Halasi Mariska*, *Vajda Ilonka*, *Kiss Mariska*, *Szilágyi, Pető, Szászalmi*.

A balkáni háborúról a színházban. — *Adorján Andor* az „Est” harctéri tudósítója, szombaton, folyó hó 15-én délután 4 órakor felolvasást tart a balkáni háborúról. Az igen érdekesnek ígérkező felolvasást 40 vetített kép illusztrálja. Ez alkalommal az igazgató-ság rendkívül mérsékelt helyárakat állapított meg: *Családi páholy* 8 kor., *kispáholy* 5 kor., *másod emeleti páholy* 3 kor., *támlászék* 1 kor., *erkély* 70 fillér, *karzat* 20 fillér, *állóhely* és *diákjegy* 30 fillér.

Réthy Laura Debrecenben. *R. Réthy Laura* asszony a jövő vasárnap este bucsuzik a színpadtól. Mint értesülünk, úgy a sajtó valamint a közönség körében mozgalom indult meg, hogy a nagy multu művésznőt multjához méltó meleg ovációban részesít-

sék. A műve fogja Szaffi hallották a fel, hogy nának üdese

A Deb nap szerd ügyszí hiva nek tárgya szek egye Vasár helyárakka nagy oper Borbély Li Szabó Gyu

MOZ

Folytonos

MIMÓZA

SUSANNE G

Leó

H

— Ist kus templ az istentis végzi.

— A lyunknál.

Freie Pres ti, hogy V megváltoz császár ne kezében tervezett királynál sáról azon sem monó kintettel el lapnak eg a császárl bonyodalm jól értesül megjegyz jedt hír s renc Józ meglátog szerint Is

— K

lenti: *Pa* elnöki titl renc Leo aljai járá ló dr. de törvénysz

— W

A nádud tudták a nek vála a nádud hogy a s ne, odak Fölszólít házba s érdekebe követ ur velet s a zasztó n választói a képvis bántotta ő el nem lgy bizo

sék. A művész a „Cigánybáró“ operettben fogja Szaffi szerepét énekelni. Akik legutóbb hallották a művésznőt, csoda képpen említik fel, hogy mennyire megtudta tartani hangjának üdeségét és erejét.

A Debreceni Műpártoló Egyesület holnap szerdán délután 5 órakor a városi főügyési hivatal helyiségében ülést tart, melynek tárgya: A magyar alföldi képzőművészek egyesülete kiállításainak támogatása.

Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárral a „Milliárdos kisasszony“ című nagy operett kerül színre; a főszerepeket Borbély Lili, Falussy István, Kassav Károly, Szabó Gyula, L. Farkas Pál stb. játsszák.

Apollo

mozgósínház

♣♣♣
Miklós- és
Piac-utca
sarkán.
♣♣♣

Igazgató: DEESI ALFRÉD.

Folytonos bemenet!

Telefon 762.

Ma este 6 órától utoljára

MISS SAHARET felléptével:

MIMÓZA SÁN (Pillangó kisasszony). Japán dráma 4 felvonásban.

SUSANNE GRANDAIS és PERRET LEÓ lépnek fel a **Leó fogyni akar** című vígjátékban

Két órás remek műsor.

Holnap szennázó új műsor.

HIREK

— **Istentisztelet.** Az ág. hitv. evangélikus templomban szerdán délután 3 órakor az istentiszteletet Materny Lajos főesperes végzi.

— **A német császár látogatása királyunknál.** Bécsből táviratozzák: A „Neue Freie Presse“ külön értesülése alapján jelenti, hogy Vilmos császár az utóbbi napokban megváltoztatta utazásának tervét. Vilmos császár nem utazik Kórfuba és ennek következtében elmarad márciusra vagy áprilisa tervezett bécsi látogatása is. Ferenc József királynál való szokott barátságos látogatásáról azonban semmi körülmények között sem mond le, de a körülményekre való tekintettel elhalasztja a látogatást. A nevezett lapnak egy berlini távirata azt mondja, hogy a császár utazásának tervét a kelet-európai bonyodalmak miatt változtatta meg. Bécsi jól értesült helyen a hírt megerősítik azzal a megjegyzéssel, hogy udvari körökben elterjedt hír szerint a császár tudatta, hogy Ferenc József királyt a nyár folyamán fogja meglátogatni és pedig minden valószínűség szerint Ischlben.

— **Kinevezések.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Pavletits Béla debreceni kir. ítélőtáblai elnöki titkárt debreceni bírónak. Szekeres Ferenc Leo táblai tanácsjegyzőt a színérváraljai járásbíróvá albíróvá, Gajzágó László dr. debreceni ügyvédet a debreceni kir. törvényszékhez albíróvá nevezte ki a király.

— **Weszprémy István a nagy politikus.** A nádudvari függetlenségiak sehogysem tudták a fejükbe venni, hogy ők képviselőnek választották Weszprémy István urat a nádudvari prókátort s az most ahelyett, hogy a szép parlamentben dolgozna, beszélne, odakünn sétál és hallgat, mint a suba. Főszólították hát, hogy menjen a képviselőházba s ott beszéljen ha tud a választójog érdekében. De hát persze ezt a nádudvari követ uram nem tette meg, hanem irt egy levelet s azt közétéve egy újságban szól borzasztó nagy politikai módjára és hangjával választóihoz, hogy de bizony ő nem mehet a képviselőházba, mert ő benne az országot bántotta meg a kormány s míg a kormányt ő el nem távolítja, nem is megy be a Házba. Így bizony.

— **Abrányi Kornél halála.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Abrányi Kornél író, nyugalmazott miniszteri tanácsos, a miniszterelnöki sajtóiroda volt főnöke, az éjjel félhárom órakor huszonnégy órai kínos agóniázás után meghalt. Az elhunyt jeles író és publicista az utóbbi időben előrehaladott ütőérelmeszesedésben szenvedett s az utolsó napokban olyan kínos fájdalmak gyötörték, hogy a halál valósággal megváltás volt részére. Felesége és fia állandóan a nagy beteg ágya mellett virrasztottak. Vasárnap éjjel rendkívül érzékeny bucsut vett a beteg hozzátartozóitól s utánna eszméletét veszítette, a míg kedre virradóra a halál megváltotta szenvedéseitől. Temetése szerdán délután fél négy órakor lesz a Kerepesi-uti temető halottas-házából.

— **Debrecen új nyugdíjszabályzata.** E hó 13-án csütörtökön délután 3 órakor tartja meg a nyugdíjellenőrző bizottság a városház kistermében ülést, amelyen az új nyugdíjszabályzat tervezetét fogják tárgyalni.

— **A budapesti görög-katolikus egyház beosztása a hajdudorogi püspökségbe.** Pap Antal munkácsi görög-katolikus püspök, a hajdudorogi egyházmegye apostoli adminisztrátora a következő levelet intézte Bárczy István dr. budapesti polgármesterhez:

— Nagyságos Polgármester Ur! Az ő császári és apostoli kir. Felseje legfőbb kegyuri jogánál fogva létesített és az apostoli szentszék által kanonizált hajdudorogi görög szertartású katolikus új egyházmegye apostoli adminisztrátorává az apostoli szentszék által kinevezett, ez egyházmegye ügyeit 1912. évi november 21-től vezetem. Midőn erről Nagyságodat szíves tudomásulvétel és a székesfőváros nagyerdemű közönségével leendő közlés végett van szerencsém tiszteletteljesen értesíteni, egyuttal jelzem, hogy a székesfővárosban létező „görög-katolikus egyház-köztség“ a hajdudorogi egyházmegyéhez csatoltatott. Az egyház hivatalos meglátogatásával és 1912. évi számadásainak megvizsgálásával Bányay János tiszteletbeli kanonok, szerencsi esperes-lelkész bízom meg. Az új egyházmegye szervezése és vezetésével járó nagy felelősségek teljesítéséhez Nagyságod szíves és hathatós támogatását bizalommal kérve, kiváló tisztelettel őszinte nyilvánítása mellett vagyok Ungvár, 1913. március 1. Nagyságodnak alázatos szolgálója Pap Antal s. k., munkácsi püspök, a hajdudorogi egyházmegye apostoli adminisztrátora.

— **Vay Ádám gróf temetése.** Mély részvételt keltett az egész ország főiri társadalmában, hogy Vay Ádám gróft az orvosi tudomány nem tudta az élet számára megtartani. A végzetes revolvergolyó tegnap délben egy és két óra között megölte a gróft. A tragikus végű főúr holttestét a Herculuszsanatóriumból a Hegedüs Sándor-utca 9. szám alatti ősi Vay-palotába szállították s itt az első emeleti nagyteremben ravatalozták föl. A gyászoló család iránt impozáns módon nyilatkozik meg a részvét, ma délelőtt egymásután keresték fel a fekete pompában álló palotát a főiri társadalom nagy nevei. A halottat holnap délután három órakor buszoztatja el Haypál Benő református lelkész. Aztán Vajára szállítják a halott gróft, hogy ott az ősi sirboltban helyezték örök nyugalomra.

— **A köztársasági tanító.** Szabó József hódmezővásárhelyi tanító belépett az országos köztársasági pártba. A kultuszminiszteriumban tudomást szereztek erről és átirattak Baltazár Dezső dr. református püspökhöz, hogy szólítsa fel Szabó Imre református felekezeti tanítót arra, hogy lépjen ki, vagy ha ezt nem teszi, indítsa meg ellene a fegyelmi eljárást. Baltazár püspök megkereste a békésbárándi református esperest, mint a tanító közvetlen felettes hatóságát, hogy szó-

lítsa fel nyilatkozattételre. Szabó nyilatkozatában kifejti, hogy a miniszternek nincsen jogában őt politikai felfogásában korlátozni és ezután is megmarad a köztársasági pártban.

— **Szaporodnak a szerbek.** A Debrecenbe internált szerb katonakötelesek ma ismét három egyénnel szaporodtak. Egy asztalos, egy géplakatos és egy földmives szerbet internált ide a pancsovai határrendőrség. A földmivesnek egyik határvárosban háza és kis vagyonkája is van s valamennyinek legfőbb vágya, hogy az állam kötelékébe lépjen. Ami aligha fog könnyen megtörténni, miután a honosítási eljárás oly bonyolult és szigorú, hogy évek során át is elhúzódhat.

— **A csendőrség új egyenruhája.** A magyar királyi csendőrség rövid időn belül új egyenruhát kap. A honvédelmi miniszterium ugyanis elhatározta, hogy főképpen gazdasági okokból az egész csendőrséget a közös hadseregnél és honvédségnél behozott csuka szürke egyenruhával látja el. Tudvalevő, hogy a csendőrség eddigi sötétzöld egyenruházata kizáróan nehéz posztóból készült. Szolgálat közben, nyáron ez a posztó-ruha rendkívül melegnek bizonyult. Szolgálat közben a csendőrség mindig könnyebb anyagból készült ruhát fog használni, a mostani sötétzöld egyenruha pedig csak szolgálaton kívül és díszben lesz használható.

— **Az utolsó felolvasó est.** Csütörtökön e hó 13-án, délután 5 órakor tartatik meg a róm. kath. főgimnázium dísztermében az ezidei utolsó csütörtöki felolvasó-est, mely igazán magas művészi színvonalon álló műsor-számaival méltó záróköve lesz ezen méltán nagyhirű és általánosan kedvelt esteknek. Am beszéljen maga a műsor:

1. Niedrist A. „Nézz le mennyből“, 4-szólamu átiratban énekl a Svetits-intézet tanítónőképzőjének énekkara; vezénylő karnagy: Suller János tanár.

2. a) Kuthy S.: „A tábornok úr“. b) Farkas Imre: „Balti-tenger“, szavalia Bloxberg Lila.

3. Sauer: „Echo de Vienne“, zongorán játsza Freund Böske.

4. Vendéghegyi: „Zrinyi Ilona nikomédiai lakomája“ melodráma; szavalia Bornemissza Géza, zongorán kíséri Fábian Antal.

5. Huber: „Kunok“, ábránd; hegedűkettős; előadják: Hetey Zoltán és Popper Gyula, Haják Károly zenetanár zongorakíséretével.

6. „Képek a fényképezés köréből“, felolvasás vetített képek bemutatásával tartja: Haranghy György.

7. Beethoven: „Adelaide“, Berger Mór-né zongora, Spitz Lipót dr. mélyhegedű, Szenes Zsigmond cello kísérete mellett énekl Császár Mária.

8. Beszámoló beszéd, tartja Lóky Béla dr., a felolvasó-estek rendező-bizottságának elnöke.

9. Záró-induló; játsza Magyar Imre és Fia zenekara.

Ezen utolsó, valóban pompás műsorú estre jegyek kaphatók az Antalffy-féle könyvkereskedésben (Szent Anna-utca 13.)

— **Öngyilkos gazdálkodó.** Hajdudorogról jelentik a kir. ügyészségnek, hogy pár nap előtt Kaskötő János itteni ötvenkilenc éves gazdálkodó afölötti elkeseredésében, hogy tönkrement, zsiros szódát ivott. Állapota igen súlyos. Kihallgatása alkalmával azt vállalta, hogy azért akart megválni az élet-től, mert nincs bizalma, hogy az elveszett javakat pótolni tudja.

— Könnyelmű voltam — mondta, — nem tudtam ellentálni a kísértésnek, izákos lettem. Gondoltam, végzek az élettel, mely számomra már semmit sem jelentett. Míg feleségem távol volt a háztól, megkerestem a mosáshoz használatos zsiros szódát és azt részeg állapotban felhajtottam. Mikor felébredtem, nagy fájdalmaim voltak és elhivattam Dömötör József dr. urat, aki nek bevallottam betegségem okát.

Kaskötő állapota igen súlyos és aggodalmas. Hat gyermeke van.

—**Március 15.** A debreceni vendéglő-
inasiskola az 1848. évi nagy napok emlékére
március hó 15-én délután fél 4 órakor, az is-
kola helyiségében (Egyház-téri ref. fiúiskola,
földszint, Egyház-tér 2. sz.) hazafias ünnep-
séget rendez.

— **A hadügyminiszter a közvetítő höl-
gyek ellen.** Bécsből táviratozzák: Krobotin
hadügyminiszter rendeletet bocsátott ki az
ügynökök és közvetítők elutasítására vonat-
kozólag. Ez a rendelet nyilvánvalóan Auffen-
berg volt hadügyminiszter proviziós ügye
alkalmából keletkezett. Nem aktiv tisztek, a
kik az osztályfőnököknél, az alosztályok fő-
nökeinél, vagy akár a fogalmazóknál is üz-
letközvetítés végett, ha burkolt formában
is megjelennek, a rendeletre való hivatko-
zással elutasítandók. Ugyanígy kell tenni
nem olyan aktív tisztekkel, akik a napi sajtó-
val vonatkozásban vannak, vagy ha ez
csak sejtethető is róluk és akik azt a benyo-
mást teszik, hogy különleges céljaikra infor-
mációkat gyűjtenek. Ha ilyen tisztek egyen-
ruhában jelennek meg, figyelmeztetni kell
őket eljárásuk megengedhetetlenségére. —
Ugyancsak figyelemre kell tenni őket arra,
hogy ismétlődés esetén ez esetekből le kelle-
ne vonni a következtetéseket. Azokat a höl-
gyeket, akik üzleti ügyekben vagy mint üz-
letközvetítők jelennek meg a miniszterium-
ban, a rendeletre való utalással határozottan
vissza kell utasítani, magától értetődőleg ak-
kor is, ha tiszteknek hozzátartozói, tehát fe-
leségei, vagy özvegyei. Egyébként ajánlja a
rendelet, hogy hölgyeket csak egy harmadik
személy jelenlétében fogadjanak.

— **Népszerű hangverseny.** Ma este a
Bika nagytermét zsúfolásig megtöltő közön-
ség előtt tartotta népszerű hangversenyét
a Szabad Iskola. A zenekari művek népsze-
rűsítését célzó hangverseny műsorán Haydn
Erkel Ferenc, Mendelssohn művei és Kom-
zák két hangulatkepe szerepelt. Mint más
alkalommal is most is a Zenekedvelő kör-
sietett a kulturális cél megvalósításában a
népszerű intézményt támogatni. A pódium-
mon láttuk a zenekar tagjai sorában váro-
sunk zenekulturájának két legrégebbi, de ma
is két legelsőrangúbb harcosait, dr. Ujfalussy
Józsefet és Márton Imrét is. A váro-
sunkban időző Hajdu István gordonka mű-
vész is szívesen ült a cello-pulthoz, hogy
művészetét a nemes cél rendelkezésére bo-
csássa. Az énekhar tagjai közt ott láttuk
városunk legjobb énekeseit és énekesnőit.
W. Hammerstadt János karnagy lendülettel
dirigált. A közönség lelkes tapsal honorálta
az előadók működését és azt az igyekezetet,
mely a Szabad Iskolát közönségünk előtt oly
rokonzenessé teszi. A fényesen sikerült
hangverseny 10 órakor végződött.

— **Adomány.** A Szabad Iskola javára
a tegnapi koncert alkalmából a következő
adományok érkeztek be: Lusztig Károly 20
kor., Rauch Árpád 20 kor., dr. Freund Jenő
10 kor., dr. Ujfalussy József 10 kor., dr. Már-
ton Kálmán 10 kor., dr. Márton Imre 10 kor.,
Komlóssy Dezső 5 kor., Simonffy Lona 5
kor., Kövi Lajosné 5 kor., N. N. 2 kor. Hálá-
san köszöni a Szabad Iskola vezetősége.

— **Szerencsétlenség a tengeren.** Fiumé-
ből táviratozzák: Az osztrák Lloyd „Almis-
sa” nevű gőzöse legutóbbi velencei útjában
éjfélkor ködben indult el a lagunavárosból és
Tonello Hugó kapitány éppen a sűrű ködte-
velő tekintettel nagyon megláttotta a hajó
menetét. Körülbelül két órával az elindulás
után a kapitány a hajó orra előtt tizenöt mé-
ternyire nyugodtan haladó vitorlást vett
észre, amely nem is tett semmi előkészületet
arra, hogy a hajót kikerülje. Bár a kapitány
nyomban megállította a gépeket, az össze-
ütközés mégis megtörtént és a vitorlás nagy
recsegés és a legénység segélykiáltásai köz-
ben elsüllyedt. Az Almisza földéltérő az on-
nal mentőcsónakokat bocsátottak le, reflek-
torral megvilágították a tengert és így sike-
rült a vitorlás személyzetét kihalászni. A
megmentett emberek elmondták, hogy az el-
süllyedt vitorlás olasz zászló alatt közleke-
dett és „Mária Luigia” volt a neve. Az ös-
szeütközésnek az oka az volt, hogy a vitor-
lás legénysége aludt.

A kezdődő söridény

alkalmával

A NAGYMIHÁLYI SÖR és MALÁTAGYÁR RT.

megnagyobbított üzemével **kőbányai**
mintára főzött hordós és mindig
friss fejtesű üveges sörrel
áll a t. közönség rendelkezésére. Előzékeny és
pontos kiszolgálásról gondos-
kodik:

FISCHBEIN JENŐ DEBRECZEN,
Hatvan-u. 30. :: Telefon 1051.

— **Szerencsés községi irnok.** Szabadkár-
ról jelentik nekünk: Alsókaból község irnoka
a napokban hivatalos ügyben Ujvidéken járt
s szabad idejét egyik kávéházban töltve, új-
ságot kezdett olvasni. Az osztálysorsjáték
huzásáról szóló hírből meglepetten vette
észre, hogy a százezer koronás nyerőszám
nagyon hasonlít az ő egész osztálysorsje-
gyének számához. Kivette tárcájából a sors-
jegyet és ámulva látta, hogy számjegyről-
számjegyre egyezik a nyerő sorsjegy szá-
mával. Sorra hozatta asztalához a többi la-
pokot, valamennyiben egyezett a szám. A
boldog községi irnok elvitte sorsjegyét abba
az újvidéki takarékpénztárba, ahol vásá-
rolta és ott rögtön ki akarták fizetni a neki
járó nyolcvanezer koronát. Azonban csak
háromszáz koronát vett föl könnyen szerzett
vagyonából, a többiről betétkönyvet kért.

— **A talyigás balesete.** Borsó Gábor 63
éves talyigás a Rákóczi-utcán egy gödör-
ben oly szerencsétlenül fordult le járművé-
vel, hogy a fején súlyosan megsebesült. A
közvéleménybe szállították. Sérülése igen ko-
moly jellegű.

— **Apró lopások.** Komjáti Margit cseléd
panaszt tett ismeretlen tettes ellen, aki míg
távol volt lakásából, egy mozsarat tőle ello-
pott. — Liske András egy ezüstórát akart
értékesíteni, melyet állítólag fivére talált.
Elkobozták az órát, ellene pedig vizsgálat
indult. — Weinberger Izidor panaszt tett G.
E. ügynök ellen, aki bár tőle hetven korona
előleget vett, mégis másnak csinál üzletet.

Foulard-selyem

1 kor. 15-től méterenként
blousoknak és ruháknak
Franko és már olvámolva
házhöz szállítva. Gazdag mintaválaszték azonnal.
Seiden Fabrik. Henneberg. Zürich.

— **Tavaszi kalapujdonságok** Frank
Testvéreknél, a megyeház mellett.

— **A Debrecen városi takarékpénztár rt.**
üzlethelyisége Piac-utca 42. sz. alatt az on-
nal kiadó. Értekezhetni dr. Polgár Dániel
irodájában ugyanott.

— **Blous Modellek** eredeti párisi divat
szerint nagy választékban Halmágyi fiók üz-
letében Piac-utca 32., volt Szedlák-ház.

A főtéren kiadó

egy csinosan butorozott, külön
bejárattal utcai szoba azonnal

Értekezhetni 3-39. számú telefonon.

TÖRVÉNYKEZÉS

Uj joggyakornok. A debreceni tábla el-
nöke Lang Ádám dr. máriaföldi (Torontál-
megye) lakost a debreceni tábla területébe
segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

Elítélték a Bógen Testvéreket. Annak
idején megirtuk annak a gyakorli cégváltozás-
nak a történetét, melynek szereplői Bógen

Péter és Jakab, mindenféle változatban boldo-
gították a debreceni kereskedelmet. Ezek a
gyakori cégváltozások nem mentek valami
simán, aminek a mai tárgyalás is bizonyíté-
kál szolgál, ahol a két Bógen-testvér család,
sikkasztás és hamis bukás miatt ült a vád-
lortak padján.

Ugyanis a két Bógen-fiúnak ruhakeres-
kedése volt „Bógen Testvérek” cég alatt, a
mely mikor csödbe jutott, Bógen Jakab sa-
ját neve alatt nyitott minden tőke nélkül a
Csapó-utcan új üzletet. Ez is megbukott, mi-
re apjuk, Bógen Márton neve alatt próbál-
koztak ismét. Végül Szabó Miklóstól elzá-
mólásra vettek árukat. De itt is — elszámol-
ták magukat 1700 korona erejéig és pedig
Szabó kárára. Még Bógen Jakab 500 korona-
nagig Feldmann Izso budapesti ruhakereske-
dőtől is kicsalt árukat s a házigazdáját is meg-
károsította pár száz korona erejéig. Ezért a
mai tárgyaláson a törvényszék Bógen Jaka-
bot sikkasztás és vétkes bukás miatt nyolc
havi fogházra, Bógen Pétert vétkes bukásért
200 korona pénzbüntetésre ítélte.

Guthi Sári pernyertes. Guthi Sári a deb-
receni színház volt komikája, szerződés ér-
vényesítése végett pert indított Zilahy Gyula
volt debreceni színház vezető ellen. — A mai
tárgyaláson Guthi Sári pernyertes lett.

ROYAL Szálloda : Kávéház
Étterem :: Sörház
abononnák, bankettek, la-
kadalmi, társas ebédek ju-
tányosan vállaltatnak. Kiseb-
b társaságok részére külön terem.

**Nagy díszterem minden alkalomra
rendelkezésre áll.**

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel.	815 50
Osztrák hitel.	627 —
A. szászleányi koronajáróék	82 95
A. lamvanti	700-50
Jószágok	428-75
Immunitási	712 50
Szolgálati	742 —
Közüti vasút	644 —

Irónyzat:

Magánleszámitolási kamatláb:

Bécs 5³/₁₆ — 3¹/₈ %, Berlin 5¹/₈ % London 4¹/₈ %.

Budapesti gabonátőzsde.

Svára K. (Strasser és Könyig) Gebr. biromanyos távirati jelentés	
Buna áprilisra	11,49
„ októberre	12-16
„ 1913. szept.	12-20
Ross áprilisra	9-61
„ októberre	8-73
Zab áprilisra	9-98
„ októberre	8-61
Tengeri 1913. év május	7-44
„ júliusra	7-68
Száma változatlan.	

Malomipari tanfolyam Budapesten. A
debreceni kereskedelmi és iparkamara fel-
hívja az érdekeltek figyelmét, hogy a m. kir.
Technologiai Iparmúzeum a kereskedelmi
miniszter megbízásából malomtulajdonosok
részére továbbképző tanfolyamot szervez.
A tanfolyam május hó 1-én, délelőtt 9 óra-
kor nyílik meg; az előadás május 2-án reg-
gel 8 órakor kezdődik. A tanfolyam 6 hétig
vagyis június hó 12-ig tart. A tandíj 20 kor.,
amely beiratkozás alkalmával lefizetendő. A
tanfolyamra elsősorban malomtulajdonoso-
kat vesznek fel, továbbá malomipari tiszt-
viselőket, fő- és almolnárokat és malomgé-
pészeket. Bővebbet a kereskedelmi- és ipar-
kamaránál.

Morzsolts tengeri szállítása. A debreceni
kereskedelmi és iparkamara tudatja az érde-
keltséggel, hogy a máv. igazgatóságának in-
tézkedése folytán a morzsolts uj (friss) ten-
gerit folyó március hó végéig a máv. vona-
lain soronkívül szállítják.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői
védegyelet a következő fizetésképtelensége-

30 másig 50 fillér, azontúl minden azé 5 fillér, a legkisebb hirdetés 20 l.

APRÓ HIRDETÉSEK

Vasnap betűből szedett minden azé 10 fill. Apró hirdetések elére fizetendők.

Levelezés

Eleven leánnyal ki akar megismerkedni, hogy szabad idejüket jól eltöltenék. Irjanak «Eleven ördög» jellegre a kiadóhivatalba.

„Külföld” jellegre levél ment a kívánt helyre „Vig futól”.

Hamisítatlan jó barátságot keresek, eleven vigkedélyű hivatalnoknő. Irjanak „Egyszer éljünk” jellegre a kiadóhivatalba.

Különféle

Legjobb minőségű szobapadló lag és a világhírű „Cirin” parket kenőcs, melyet kefélni nem szükséges, a parkettet fényessé teszi. Kapható a Deutsch üzletben.

Mavirágok, szalma kalapok, kesztyűk, harisnyák, női és férfi ingek, nyak kendők, kalapok legolcsóbban Schwarz M. L.-nél, megyeház mellett.

Valódi edes nemes szegedi paprika-különlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő fűszer, gyarmatárú nagykereskedésében, pénzügyi palota Telefon 79.

Vízvezeték, csatornázás, központi fűtéseket szakszerű kivitelben jótállás mellett. — Tervrajzot és költségvetést díjtalanul készítenek. Házak évi iókarban tartását csekély díjazásért elvállalom. Gvencs Antal, Miklós-utca 29. sz. Telefon szám 379.

Fischer János hölgyfodrász. Ondolatio, modern hajmunkák állandó nagy raktára, Piac-utca 77. sz., az udvarban.

Lakás

Négy szobás utcai lakás, minden hozzávalóval együtt Miklós utca 22. május 1-ére kiadó. Cim ugyanott.

Üzlethelyiség

Három modern üzlethelyiség igen forgalmas helyen o'csón kiadó. Ugyanott egy beépített tűzhely eladó. Weisz Ede lakatos Piac utca 34.

Egyedül álló keresztény árvaleány,

kareus, magas termetű, szőke,

százezer korona vagyonnal, gyorsan férjhez menni óhajt.

Komoly jelentkezők, kiknél gyors házasság ellen akadály nincsen, azonnal választ kapnak. Leveleket: „FIDES 38492” alatt továbbít: Schwarz József hirdetői irodája, Budapest, Andrassy-ut 7. sz.

MEGHÍVÓ.

AZ „ERZSÉBET” MALOM RÉSZVÉNYTÁRSASÁG rendes közgyűlését

1913 március hó 30-án d. e. 10 és fél órakor tartja meg saját irodahelyiségében, melyre a t. részvényesek lisztelettel meghívotnak. *)

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1912. év eredményéről.
 2. Az 1912. évi mérleg megállapítása, a nyereség feletti intézkedés, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
 3. Az alapszabályok 26., 34. és 46. §§-ainak módosítása.
 4. A felügyelő-bizottság díjának megállapítása.
 5. Esetleges indítványok tárgyalása.
- Debreczen, 1913 március 8-án.

Az igazgatóság.

*) Felhívotnak azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati jogukat gyakorolni kívánják, hogy részvényeiket legkésőbb március 26-áig a társaság pénztáránál letenni sziveskedjenek. A letett részvényekről az ezek alapján gyakorolható szavazatok számát feltüntető igazolvány állittatik ki, mely csak az abban megnevezett személy vagy igazolt meghatalmazottja részére bír érvénnyel.

MÉRLEG-SZÁMLA.				Teher	
Telek és épületek	336124.17	181813	53	Részvénytőke	300000
Gépek és felszerelések	13294.12	349418	29	Ertécsökkenési tartalékalap	90000
Butorok és eszközök		122793	04	Folyó évi hozzájárulás	21599.33
Buza- és őrleménykészlet	16551.64	26798	27	Elfogadvány	8400
Zsákkészlet	10246.63	3879	46	Óvadék	
Szén-, anyag- és egyéb készlet				Hitelezők	486958
Pénzkészlet				Folyó évi nyereség	20515.88
Adósok:					
Követeléseink pénzüzeteknél	5492.58				
számlákon	223179.18	228671	76		
Váltók		5699	28		
Ertékpapírok letétben		8400			
		927473	63		927473.63

EREDMÉNY-SZÁMLA.				Nyereség	
Tűzbiztosítás	3109.95			Összes üzem jövedelem	170330.99
Adó	3535.68				
Összes üzleti költségekért	114843.26	121488	89		
Kétes követelésekért		2548	97		
Ertécsökkenési tartalékalap		7598	45		
Eredmény-számla		18178	80		
Folyó évi nyereség		20515	88		
		170330	99		170330.99

Debreczen, 1912 december 31.

Ehrlich Lőrincz, ügyvezető-igazgató.

Dévény Sándor, főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr. Kenézy Gyula, elnök. Csanak János, alelnök. Fenyő Sándor, alelnök. Dr. Balázs Bertalan, Darvas Izidor, Dr. Fejér Ferencz, Gross Nagy Ferencz, Hochfelder Jakab, Lusztig Károly, ifj. Schwartz Vilmos, Szabó Kálmán, Ungár Jenő.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr. Ferenosy Gyula, elnök. Dr. Gutfreund Sámuel, Jónás Mór. Keiner Adolf.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piac-utca 49. a főpostával szemben.